

Дело C-650/23 [Hembesler]ⁱ

Преюдициалното запитване

Дата на постъпване в Съда:

31 октомври 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Landesgericht Korneuburg (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 август 2023 г.

Въззивник (ответник в първоинстанционното производство):

E EAD

Въззиваем (ищец в първоинстанционното производство):

DW

РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ

LANDESGERICHT KORNEUBURG (ОБЛАСТЕН СЪД КОРНОЙБУРГ,
АВСТРИЯ)

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Landesgericht Korneuburg [...] в качеството си на въззивна инстанция по делото на ищеца **D***** W******* [...] срещу ответника **E***** EAD** [...] във връзка със сумата от **400 EUR**, [...], в рамките на въззивното производство на ответника срещу решението на Bezirksgericht Schwechat (Районен съд Швехат, Австрия) от 27 март 2023 г., 1 С 253/20х-48, прие на закрито съдебно заседание следното определение:

[I] На основание член 267 ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 7, параграф 1, член 4, параграф 3 и член 2, буква й) от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

и на Съвета от 11 февруари 2004 година относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (наричан по-нататък „Регламент № 261/2004“) да се тълкуват в смисъл, че опериращият въздушен превозвач дължи обезщетение на пътника, ако пътникът разполага с потвърдена резервация на туроператор за полет в двете посоки в рамките на пакетно туристическо пътуване; този туроператор уведомява пътника в деня преди планирания полет (на обратно), че полетният план е променен поради промяна на номера на полета, часа на полета и крайния пункт на пристигане; поради това пътникът не се представя за качване на борда за първоначално резервирания полет съгласно условията, изложени в член 3, параграф 2 от регламента; първоначално резервираният полет обаче действително е осъществен по разписание; а въздушният превозвач дори е щял да превози пътника, ако същият се бил представил за качване на борда съгласно условията, изложени в член 3, параграф 2 от този регламент.“

II. Спира производството по делото до произнасяне на Съда на Европейския съюз по настоящото преюдициално запитване [...].

МОТИВИ:

Факти:

Ищецът резервира при туроператора T***** GmbH пакетно туристическо пътуване, което включва по-специално полет (на обратно) от Хераклион (HER; Гърция) до Линц (LNZ; Австрия). Туроператорът представя на пътника документ, потвърждаващ резервацията за полет (на обратно) BUC 8739 / H6 8739, който следва да се извърши от ответника на 29 септември 2019 г. от Хераклион до Линц с час на излитане 18,00 ч. и час на пристигане 20,00 ч.

На 28 септември 2019 г. пътникът получава съобщение от туроператора, че полетният план за полета на обратно е променен и излитането от Хераклион няма да се осъществи, както е посочено в документите за пътуване, а с полет A3 7327, излитащ на 29 септември 2019 г. в 23,30 ч., с краен пункт на пристигане Виена-Швехат (VIE; Австрия). Няма данни, че опериращият въздушен превозвач по някакъв начин чрез действията си е предизвикал това съобщение.

Ответникът е чартърна компания и като такава не извършва самостоятелно резервации на полети; той е член на IATA. Приблизително 24 часа преди излитането той получава списък на пътниците, съдържащ собствените и фамилните имена на всички пътници, които трябва да бъдат превозени;

туроператорът не му предоставя други данни за контакт. Името на ищеца не фигурира в този списък на пътниците. На 29 септември 2019 г. ответникът изпълнява като цяло по разписание полет BUC 8739/H6 8739.

Въз основа на съобщението на туроператора от 28 септември 2019 г. на следващия ден пътникът не се представя на гишето за регистрация на полет BUC 8739/H6 8739. Ако същият се е представил навреме за качване на борда и е представил доказателство за резервацията си, ответникът все пак щял да го превози със спорния полет.

Маршрутът на полета от Хераклион до Линц е с дължина повече от 1 500 km, но по-малко от 3 500 km.

Главното производство:

На основание Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 година (Регламент № 261/2004) **ищецът** иска да му бъде присъдено обезщетение в размер на 400 EUR, заедно с лихвите, и — доколкото представлява интерес в производството по въззивно обжалване — изтъква следното: Оперираният въздушен превозвач следвало да бъде ангажиран с отговорността за извършените от туроператора промени. Ако туроператорът имал право да издаде билет от името на ответника, същото можело да важи и за всяка последваща промяна в резервацията. Ако пътникът бил информиран, че резервацията му е променена от един полет на друг, същият не можел да бъде държан отговорен за това, че не се е представил на гишето за регистрация за първоначално резервирания полет. Още с извършената преди това промяна в резервацията му било отказано качване на борда против волята му. Следователно в крайна сметка ставало въпрос за отказан достъп на борда, който подлежи на обезщетение.

Ответникът оспорва иска, моли той да бъде отхвърлен и изтъква — отново доколкото представлява интерес в производството по въззивно обжалване — че спорният полет като цяло е изпълнен по разписание. Промяната в резервацията на ищеца от страна на туроператора не била съгласувана с него. Тази промяна в резервацията не обосновавала „отказан достъп на борда“, за който отговорност можел да носи въздушният превозвач. Ищецът не можел да предяви иск за обезщетение и поради това, че не се представил навреме на гишето за регистрация. Дори след промяната в резервацията той все още разполагал с потвърдена резервация за първоначалния полет и ако се бил явил за качване на борда, щял да бъде превозен.

С **обжалваното решение** първоинстанционният съд осъжда ответника да заплати на ищеца сумата от 400 EUR, заедно с лихвите, както и да възстанови съдебните му разноски. От правна страна той преценява посочените по-горе по същество факти по делото — част от които са безспорни, а други са безспорно установени съгласно националното процесуално право (член 501, параграф 1 от Zivilprozessordnung (Граждански

процесуален кодекс) — в смисъл, че не е от значение дали промяната в резервацията е извършена от въздушния превозвач или туроператора. Въздушният превозвач ответник следвало да бъде ангажиран с отговорността за промяната в резервацията, а същата трябвало да се счита за отказан достъп на борда. Следователно, доколкото ищецът бил информиран от туроператора за „промяната в разписанието“ (в действителност за пренасочването към друг полет) и доколкото следвало ответникът да бъде ангажиран с отговорност за тези промени в полета, обстоятелството, че ищецът не се представил навреме на гишето за регистрация, не представлявало пречка за иска на последния, който се основавал на отказан достъп на борда. Ответникът не твърдял, че са налице основателни причини да му се откаже достъп на борда по смисъла на член 2, буква й) от Регламент № 261/2004. Поради обстоятелството, че ищецът разполагал с потвърдена резервация за спорния полет, че не можело да се изисква от него да се представи навреме на гишето за регистрация (поради съобщението за „промяната на разписанието“) и че следователно му е отказан достъп на борда против волята му, както и поради това, че нямало основателни причини да му се откаже достъп на борда, бил налице отказан достъп на борда по смисъла на член 4, параграф 3 от Регламент № 261/2004. В това отношение не било от значение дали ответникът бил в пряко договорно отношение с ищеца или можел да окаже влияние върху списъка на пътниците, респ. можел самостоятелно да променя резервацията на пътници или да издава самолетни билети, тъй като ответникът можел да предяви обратен иск срещу други лица, включително срещу трети лица, по-специално срещу туроператора.

Ответникът подава **въззивна жалба** срещу това решение на основание неправилна правна преценка, като иска обжалваното решение да бъде изменено, така че искът да бъде отхвърлен; освен това ответникът предлага — по въпроса за ангажирането на отговорност на авиокомпанията за извършената от туроператора промяна в резервацията като за „отказан достъп на борда“ — до Съда на Европейския съюз да се отправи подробно формулираното преюдициално запитване. Основният му довод е, че не са изпълнени условията за отказан достъп на борда и не може да бъде ангажиран с отговорност за извършената от туроператора промяна в резервацията.

Ищецът иска въззивната жалба да бъде отхвърлена.

Като въззивен съд е сезиран Landesgericht Korneuburg, който да се произнесе на втора и последна инстанция по иска на ищеца.

По преюдициалния въпрос:

Ищецът изрично основава иска си (последно) на „отказан достъп на борда“ съгласно член 4, параграф 3 от Регламент № 261/2004. Съгласно правното определение в член 2, буква й) от Регламент № 261/2004 „отказан достъп на

борда“ означава отказ да се превозват пътници с даден полет, въпреки че те са се представили за качване на борда съгласно условията, изложени в член 3, параграф 2 от регламента, освен в случаите, когато има основателни причини да им се откаже достъп на борда, като например причини, свързани със здравето, безопасността или сигурността, или неподходящи документи за пътуване. При това понятието „отказан достъп на борда“ се отнася не само до отказан достъп на борда поради продажба на повече билети, отколкото са наличните места, но и до отказан достъп на борда по други причини (решение от 4 октомври 2012 г., Finnair Oyj, C-22/11, EU:C:2012:604).

Ето защо фактическият състав на „отказан достъп на борда“ включва следните четири признака, които следва да са налице кумулативно:

- отказване на достъп на борда на против волята на пътника,
- наличието на потвърдена резервация за полета,
- своевременно представяне на гишето за регистрация, и
- липсата на основателни причини да се откаже достъп на борда [...].

Ако е налице случай на „отказан достъп на борда“, опериращият въздушен превозвач трябва да компенсира пътника съгласно член 7 от Регламент № 261/2004 (член 4, параграф 3 от Регламент № 261/2004).

От постоянната съдебна практика въззивният съд приема, че условието за допустимост, каквото е представянето навреме за качване на борда, може да отпадне, а неизпълнението на задължението във връзка с отказания достъп на борда (при наличието на останалите условия за допустимост, каквито са потвърдена резервация и липсата на основателни причини да се откаже достъп на борда) може да се реализира дори ако на пътника предварително е съобщено — вярно или не — че не може да бъде превозен с резервирания полет или че същият изобщо няма да се осъществи („предполагам отказан достъп на борда“; Landesgericht Korneuburg 22 R 332/21 k; 22 R 118/22s; 22 R 120/23m; 22 R 343/21 b; RIS-Justiz RK00000040 [...]). От една страна, представянето на пътник за полет, за който предварително е уведомен, че няма да бъде превозен с него, представлява лишено от смисъл формално действие; от друга страна, представянето на пътника (*вероятно*: за първоначалния полет, на който се основава иска) в случай на промяна в резервацията съгласно член 3, параграф 2, буква б) от Регламент № 261/2004 не е условие за прилагането на Регламент № 261/2004 (вж. Amtsgericht Bremen (Районен Съд Бремен, Германия) 18 C-73/10 [...]).

В решението си по съединени дела C-146/20, C-188/20, C-196/20 и C-270/20 Съдът на Европейския съюз постановява, че член 3, параграф 2, буква а) от Регламент № 261/2004 трябва да се тълкува в смисъл, че пътникът разполага с „потвърдена резервация“ по смисъла на тази разпоредба, когато

туроператорът предава на този пътник, с когото е договорно обвързан, „друго доказателство“ по смисъла на член 2, буква ж) от регламента, което съдържа обещание за превоза му с конкретен полет, индивидуализиран чрез посочени място и часове на излитане и пристигане и номер на полет, дори ако туроператорът не е получил потвърждение от съответния въздушен превозвач за часовете на излитане и пристигане на този полет. За да се обоснове, Съдът на Европейския съюз се позовава по-специално на обстоятелството, че няколко разпоредби на Регламент № 261/2004 не разграничават туроператора и въздушния превозвач. Освен това би било в противоречие с прогласената в съображение 1 от регламента цел да се гарантира високо равнище на защита на пътниците, ползващи въздушен транспорт, да се приеме, че резервацията може да бъде потвърдена само от въздушния превозвач, като по този начин на пътника се възлага тежестта да провери предоставената от туроператора информация. Всъщност целта на регламента била рискът туроператорите да предоставят неточна информация на пътниците в рамките на техните определени дейности, да бъде поет от въздушния превозвач. В този контекст пътникът не участвал в отношенията между въздушния превозвач и туроператора, нито от него можело да се изисква да се снабди с информация в това отношение (решение на Съда от 21 декември 2021 г., Azurair и др., C-146/20, C-188/20, C-196/20 и C-270/20, EU:C:2021:1038, т. 47 и сл.).

В разглеждания случай се поставя въпросът за границите на ангажирането на отговорност на въздушния превозвач за декларациите на туроператора. Ако, за разлика от производствата по дела C-188/20 и C-196/20, следва да се разглежда не издаването на документ за резервация от страна на туроператор, а извършването на „предполагаемо отказване на достъп на борда“, то позоваването на член 2, буква ж) от Регламента не е очевидно веднага.

Според въззивния съд същите съображения като изложените в точка 47 и сл. от решението на Съда на Европейския съюз от 21 декември 2021 г. (C-146/20, C-188/20, C-196/20 и C-270/20) подкрепят идеята, че в положения като разглежданото въздушният превозвач следва да е отговорен за действията и декларациите на туроператора дори ако въздушният превозвач е бил в състояние да докаже, че все пак е щял да превози пътника, ако последният се е представил навреме на гишето за регистрация.

Подобен въпрос вече е бил предмет на преюдициално запитване на Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф, Германия) от 20 юли 2020 г. (C-365/20). Поставеният в него въпрос дали е налице отказан достъп на борда по смисъла на член 4, параграф 3 и на член 2, буква й) от Регламент № 261/2004, ако няколко дни преди времето на излитане по разписание пътници се прехвърлят към друг полет от туроператор, с който те са сключили договор за пакетно туристическо пътуване, при положение че туроператорът преди това им е издал официално потвърждение за полет, индивидуализиран чрез посочени място на излитане и пристигане, време на

излитане и пристигане и номер на полет, обаче остава без отговор, тъй като делото е заличено от регистъра. В това преюдициално запитване Landgericht Düsseldorf правилно поставя въпроса дали промяна в резервацията, извършена от туроператора, при който пътникът е резервирал пакетното туристическо пътуване, а не от авиокомпанията, също представлява такъв отказан достъп на борда. Той пояснява, че е възможно подобно тълкуване да не се подкрепя от обстоятелството, че оперираният въздушен превозвач не може евентуално да окаже никакво влияние върху извършената от туроператора промяна в резервацията (например когато той извършва промяна в резервацията, тъй като трябва да превози по-голям брой пътници с пакетни туристически пътувания, отколкото е резервирал при превозвача). Последното не подкрепяло идеята въздушният превозвач да носи отговорност за действията на туроператора, който не е подчинен на указанията му. От друга страна, в случай на пренасочване (промяна в резервацията) пътникът с пакетно туристическо пътуване често не бил в състояние да провери кой действително е предизвикал промяната, ако това не му бъде разкрито, а само получавал съобщението, че трябва да се извърши прехвърляне. Това би могло да подкрепя идеята пренасочванията, извършени от трети лица, като туроператора, да не се третираат различно от пренасочванията, извършени от самия въздушен превозвач. Накрая, съгласно член 13 от Регламента авиокомпанията имала възможност да търси обезщетение от туроператора по силата на националното право.

Разглеждането на преюдициалния въпрос е необходимо на въззивния съд, за да може да се произнесе по въззивната жалба. При утвърдителен отговор на преюдициалния въпрос от страна на Съда, искът за обезщетение на ищеца е основателен, а въззивната жалба на ответника не следва да бъде уважена. Ако обаче Съдът отговори отрицателно на преюдициалния въпрос, искът на ищеца е неоснователен, поради което въззивната жалба на ответника следва да бъде уважена и първоинстанционното решение да бъде изменено, така че искът да бъде отхвърлен.

[...].

Landesgericht Korneuburg, отделение 22

Корнойбург, 22 август 2023 г.

[...]